

UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO
PROJEKTO „PEDAGOGŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO
IR PERKVALIFIKAVIMO SISTEMOS PLĖTRA (II ETAPAS)“

NR. VP1–2.2–ŠMM–02–V–01–009

Kvalifikacijos tobulinimo programa

Mokytojų asociacijų veikla ir patirtis Lenkijoje

Programa vykdoma ne Lietuvos Respublikoje

STAŽUOTĖS LENKIJOJE APRAŠAS

Ugdymo plėtotės centras, įgyvendindamas projektą „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra (II etapas)“, kodas VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-009, 2013 m. lapkričio 11 – 15 dienomis organizavo stažuotę į Latviją.

Stazuotės tikslas – supažindinti stazuotės dalyvius su Lenkijos mokytojų asociacijų veikla ir patirtimi, švietimo sistemos ypatumais bei kvalifikacijos tobulinimo procesų valdymu, vykdymu ir stebėseną: nacionaliniu, regioniniu, įstaigos lygmenimis.

Stazuotės dalyviai – 10 asmenų – mokytojų asociacijų atstovai.

Per penkias stazuotės dienas buvo aplankyta devynios įvairaus lygmens Lenkijos švietimo srityje veikiančios institucijos:

- Lenkijos Švietimo plėtotės centras;
- Mozoviecko mokytojų namai;
- Asociacija „SZANSA“
- Varšuvos Švietimo ir socialinių inovacijų mokymo centras;
- Ruy Barbosy licėjus;
- Lenkijos anglų kalbos mokytojų asociacija;
- Pagrindinė mokykla Nr. 353;
- Lenkijos gamtos mokslų mokytojų asociacija;
- Augustavo švietimo centras.

Stazuotės apraše pristatomas institucijų, kuriose lankytasi, pagrindinės funkcijos, veiklos pobūdis, patirtys, kurios pasirodė aktualios ir įdomios stazuotės dalyviams.

LENKIJOS ŠVIETIMO SISTEMA

Lenkijoje švietimas vyksta pagal 1991 m. rugsėjo 7 d. Parlamento priimtą Švietimo įstatymą ir jo vėlesnes redakcijas, 1999 m. sausio 8 d. įstatymą dėl švietimo sistemos reformos ir 1982 m. sausio 26 d. Mokytojų Chartijos įstatymą su vėlesnėmis redakcijomis.

Aukštąjį mokslą šalyje reglamentuoja 2005 m. liepos 27 d. Aukštojo mokslo įstatymas, 1990 m. rugsėjo 12 d. Akademinių titulų ir laipsnių įstatymas su vėlesnėmis redakcijomis ir 1998 m. liepos 17 d. Paskolų studentams įstatymas su vėlesnėmis redakcijomis.

Pagrindiniame 1991 m. rugsėjo 7 d. Švietimo įstatyme švietimas apibrėžiamas kaip „visos visuomenės bendrosios gerovės“ dalis. Kartu su auklėjimu švietimas Lenkijoje vyksta pagal bendrąsias krikščioniškas vertybes ir universalius moralės principus. Auklėjimas ir švietimas yra skirti ugdyti jaunų žmonių atsakomybės jausmą, pagarbą tėvynei, Lenkijos kultūriniam paveldui, o drauge – visos Europos ir pasaulio kultūros vertybes. Mokyklų tikslai yra kiekvienam mokiniui suteikti sąlygas, būtinas jo ar jos vystymuisi, paruošti jį ar ją atlikti savo pareigas šeimoje ir visuomenėje. Tai grindžiama solidarumo, demokratijos, tolerancijos, teisingumo ir laisvės principais.

Švietimo plėtros strategija 2007–2013 siekiama pakelti švietimo lygį ir užtikrinti jo kokybę. Strategijos vizija yra toks švietimas, kuris:

- Suteiktų mokiniams galimybes sėkmingai vystytis;
- Padėtų jiems sklandžiai siekti individualių tikslų, tam išnaudojant individualias savybes;
- Parengtų mokinius aktyviai dalyvauti mokyklos, kultūriniuose, socialiniuose ir ekonominiuose įvykiuose vietos, regiono ir šalies mastu;
- Mažintų socialinę atskirtį;
- Skatintų mokinius domėtis mokslo, technologijų ir globalizacijos vystymusi;
- Išmokytų mokinius lanksčiai prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių ir pokyčių.

Švietimo įstatymas taip pat reglamentuoja valdžių paskirstymą administruojant mokymo įstaigas. Jos gali būti administruojamos regionų arba vietos valdžios. Įstatymas reguliuoja nevalstybinių mokymo įstaigų kūrimo, veiklos ir finansavimo tvarką. Be to, apibrėžia mokyklų vadovų, mokytojų, mokinių ir jų tėvų ar globėjų teises.

- Švietimas Lenkijoje susideda iš šių pakopų:
- Ikimokyklinio ugdymo;
- Priešmokyklinio ugdymo, privalomo šešerių metų vaikams;
- Pagrindinio mokslo (žemesniosios pakopos vidurinės mokyklos);
- Aukštesniosios vidurinės mokyklos pakopos;
- Povidurinio mokslo pakopos;
- Trečiosios pakopos (aukštojo) mokslo.

IKIMOKYKLINIS UGDYMAS

Ši ugdymo pakopa skirta vaikams nuo trejų iki šešerių metų. Pagal 1991 m. Švietimo Įstatymą organizuoti ir valdyti valstybinius lopšelius ir darželius yra vietos valdžios pareiga, taip užtikrinama nemokama vaikų priežiūra ir mokymas bent penkioms valandoms per dieną, ko reikia įgyvendinant priešmokyklinio ir pagrindinio ugdymo medžiagą. Be to, ikimokykliniu ugdymu siekiama išmokyti vaikus skirti gėrį nuo blogio, ugdyti jų emocinį atsparumą, socialinius gebėjimus, rūpintis vaikų gabumų ir charakterio vystymu, konstruoti jų pasaulio pažinimą ir gebėjimą reikšti savo mintis. Ikimokyklinio mokymo įstaigos kuria sąlygas, tinkamas žaisti ir mokytis skirtingas fizines ir protines galimybes turintiems vaikams, rūpinasi jų sveikata ir fizine aplinka. Tėvai savo ruožtu moka už vaiko maitinimą ir papildomas pamokas, jeigu vaikas darželyje mokosi ilgiau nei 5 valandas per dieną.

PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS

2002 m. Švietimo įstatymo redakcija numato privalomą priešmokyklinį ugdymą šešerių metų vaikams, kuris įsigaliojo nuo 2011 m. rugsėjo pirmosios. Tai – parengiamoji klasė, skirta parengti vaikus pradinei mokyklai, suteikti jiems pagrindinių matematikos ir skaitymo įgūdžių. Parengiamoji klasė yra privaloma visiems šešerių metų vaikams ir laikoma pirmąja privalomo švietimo pakopa. Vadinamoji nulinė klasė skirta parengti vaikus privalomajam mokyklos lankymui sulaukus septynerių. Ji lankoma darželiuose arba pradinėse mokyklose kaip atskira parengiamoji klasė. Šios pakopos klasėse gali mokytis ne daugiau 25 vaikų, o specialiosiose klasėse – 15–20, įskaitant 3–5 specialiųjų poreikių turinčius vaikus. Naujoji Švietimo įstatymo redakcija ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigoms numato tokį mokymo planą: 1/5 viso mokymo laiko skiriama žaidimui, 1/5 – veikloms lauke, 1/5 – ugdomajai veiklai, 2/5 – pedagogų nuožiūra priežiūrai ir organizaciniams reikalams.

PAGRINDINIS IŠSILAVINIMAS

Pagrindinis išsilavinimas yra privalomas. Jis numatomas vaikams ir jaunuoliams nuo šešerių iki aštuoniolikos metų amžiaus. Esama alternatyvių švietimo formų nuo šešiolikos metų amžiaus, įskaitant profesinę praktiką.

Baigę parengiamąją klasę 7–13 m. amžiaus vaikai lanko pradinę mokyklą. Pradinė mokykla susideda iš dviejų etapų. Pirmame etape, nuo septynerių iki dešimties metų (1–4 klasėse), mokoma integruojant mokomuosius dalykus ir temas, o antrame etape, penktoje ir šeštoje klasėje, jau mokoma skirtingų dalykų. Baigę pradinę mokyklą 13–18 metų amžiaus mokiniai lanko privalomojo ugdymo žemesniąją vidurinę mokyklą, pagrindinę mokyklą arba gimnaziją. Čia mokoma atskirų dalykų.

Privalomasis ugdymas valstybinėse mokyklose yra nemokamas visiems vaikams. Vienintelis priėmimo reikalavimas yra sėkmingai baigta šešerių metų pradinė mokykla ir išlaikytas jos baigimo egzaminas (laikomas baigiant šeštą klasę). Tėvai privalo registruoti vaikus į artimiausią nuo savo gyvenamosios vietos mokyklą ar parengiamąją klasę.

Mokslo metai dalijami į du pusmečius, ir trunka ne mažiau nei 185 dienas tarp rugsėjo ir birželio. Paprastai mokslo savaitė trunka penkias dienas, o privalomas pamokų skaičius yra ne daugiau 23–28 pamokų po 45 minutes 1–6 klasėse, ir ne daugiau 28–31 pamoka žemesniojo lygio vidurinėse ir vidurinės mokyklos klasėse.

Klasėse mokosi 26–32 mokiniai. 1–3 klasėse su klase dirba vienas mokytojas, atskiri mokytojai moko anglų kalbos ir tikybos. Vėlesnėse klasėse vieną klasės mokytoją pakeičia dalykų mokytojai.

Pasiekimų vertinimas pradinėje ir pagrindinėje mokykloje

Pirmose trijose klasėse mokiniai vertinami pasiekimų aprašymu, 4–6 klasėse vertinama pažymiais. Lenkijoje galioja šešiabalė pasiekimų vertinimo sistema: 1 – nepatenkinamai, 2 – patenkinamai (užtektinai), 3 – neblogai, 4 – gerai, 5 – labai gerai, 6 – puikiai.

Mokinių ir gebėjimų vertinimas vyksta visus mokslo metus ir yra vienodas visoje šalyje. Vertinimai būna daliniai, periodiniai ir metiniai, taip pat reguliariai vertinama testais raštu ir žodžiu. Pusmečių ir metiniai vertinimai turi būti patvirtinti mokytojų tarybos kiekvienoje mokykloje. Mokiniui neišlaikius perlaikomo testo jis nekeliamas į aukštesnę klasę ir lieka kartoti kurso.

Baigiamieji egzaminai Lenkijoje laikomi:

- Po šeštos pradinės mokyklos klasės (13 metų amžiaus);
- Po trečios žemesniosios vidurinės mokyklos klasės (16 metų amžiaus).

Baigiant pradinę mokyklą laikomi pagrindinių privalomojo švietimo suteikiamų kompetencijų egzaminas. Tai testas, standartizuotas nacionaliniu mastu.

Baigiant žemesniąją vidurinę mokyklą, laikomas privalomas egzaminas, kuriuo vertinamos humanitarinių dalykų, gamtos mokslų ir šiuolaikinės kalbos žinios ir gebėjimai. Egzamino vertinimas taip pat yra standartizuotas nacionaliniu mastu.

Mokomoji medžiaga ir turinys

Mokytojai privalo dirbti pagal Švietimo ministro įstatymais numatytą atitinkamo ugdymo lygmens mokomąją medžiagą ir mokomąsias veiklas. Mokytojai gali pasirinkti mokymui naudoti

vadovėlius iš ministerijos patvirtinto sąrašo ir individualiai apsispręsti dėl mokymo metodų, inovatyvių metodikų ir mokymo programos, parengtos pagal nacionalinį ugdymo planą. Pradinėje mokykloje dėstomi šie privalomieji dalykai: lenkų kalba, socialinės ir gamtos aplinkos mokslai, matematika, amatai ir technologijos, dailė ir muzika, kūno kultūra.

Specialiųjų poreikių vaikų ugdymas

Specialiųjų mokymosi poreikių turintys vaikai Lenkijoje yra integruojami į švietimo sistemą. Jų ugdymą reglamentuoja tie patys įstatymai, kaip ir pagrindinį išsilavinimą. Vaikams skiriama tinkamos formos specialusis ugdymas pagal psichologų, pedagogų ir medikų iš psichologinių ir edukacinių paslaugų centrų ar atitinkamos kvalifikacijos ekspertų patikrinimo išvadas. Dauguma vaikų, turinčių specialiųjų mokymosi poreikių, yra mokomi specialiosiose mokyklose ar specialiose klasėse bendrojo lavinimo mokyklose, kur jie sudaro 1,69 % visų mokinių. Galimybė tokius vaikus integruoti bendrojo lavinimo mokyklose priklauso nuo teigiamos rekomendacijos iš kompetentingų organizacijų ir/ar vaiko tėvų/globėjų.

AUKŠTESNIOJI VIDURINĖ MOKYKLA

Priėmimas į šio lygmens mokymo įstaigas vykdomas vertinant privalomojo lavinimo baigimo įvertinimus ir baigiamųjų egzaminų pažymius. Konkretūs priėmimo aspektai skiriasi priklausomai nuo mokyklos. Baigus vidurinę mokyklą, galima laikyti egzaminą, reikalingą stojant į aukštojo mokslo įstaigas. Jį gali laikyti ir povidurinių ir techninių mokyklų absolventai. Šie egzaminai taip pat yra vienodi visoje šalyje ir susideda iš dalies žodžiu ir dalies raštu. Nenorint stoti į universitetus galima baigti vidurinę mokyklą be brandos egzamino ir tęsti mokslą profesinėse povidurinėse mokyklose.

PROFESINIS VIDURINIS MOKSLAS

Profesinės vidurinės mokyklos ruošia kvalifikuotus darbininkus ir kitus atitinkamos kvalifikacijos specialistus, taip pat suteikdamos vidurinį išsilavinimą. Pagrindinis tokių mokyklų

tikslas yra patenkinti kvalifikuotų darbininkų poreikį darbo rinkoje ir suteikti jauniems žmonėms galimybę gauti vidurinę išsilavinimą ir laikyti abiturų egzaminą, reikalingą stojant į aukštąsias mokyklas.

POVIDURINIS NE AUKŠTASIS MOKSLAS

Povidurinis ne aukštasis mokslas yra ugdymo pakopa po aukštesniosios vidurinės mokyklos, skirta 19–20 m. amžiaus jaunimui, suaugusiesiems ir specialiųjų poreikių turintiems asmenims. Norint mokytis šios pakopos mokymo įstaigoje reikalingas aukštesniosios vidurinės mokyklos baigimo pažymėjimas, bet ne brandos atestatas. Tokios mokyklos rengia slaugos specialistus, apskaitininkus ir buhalterius, administracinį personalą verslo įmonėms ir viešbučiams, kompiuterijos specialistus ir bibliotekų darbuotojus.

TREČIOSIOS PAKOPOS ŠVIETIMAS

Baigus vidurinę mokyklą ir gavus brandos atestatą galima rinktis studijas valstybinėse arba privačiose aukštosiose mokyklose. Valstybinėse aukštosiose mokyklose dieninės formos studijos yra nemokamos.

Galima rinktis šių tipų aukštojo mokslo programas:

- Kolegijų (koledžų) programas valstybinėse ir privačiose pedagogikos, užsienio kalbų pedagogikos ir socialinio darbo kolegijose. Mokslas čia trunka 3 metus. Užsienyje baigimo atestatas pripažįstamas kaip aukštojo mokslo baigimo pažymėjimas, bet Lenkijoje tokios studijos nesuteikia aukštojo mokslo laipsnio. Studijos visų tipų kolegijose yra stebimos aukštųjų mokyklų, siūlančių magistro programas, kurias gali studijuoti kolegijų absolventai, o pedagogikos studijos kolegijose yra stebimos ir Švietimo ministerijos.
- Diplominės studijos siūlomos valstybiniuose ir privačiuose universitetuose ir neuniversitetinėse aukštosiose mokyklose, rengiančiose 3–4 m. trukmės bakalauro ir 1,5–2 m. trukmės magistro studijų programas. Medicinos, veterinarijos, odontologijos, psichologijos, farmacijos, teisės, fotografijos, aktorinio meistriškumo, meno konservavimo ir restauravimo „ilgojo ciklo“

magistro studijos trunka 4–6 metus. Tai priklauso nuo konkrečiais mokslo metais siūlomų programų.

PODIPLOMINĖS STUDIJOS

Doktorantūra Lenkijoje paprastai trunka ketverius metus, o akademiniai metai prasideda spalį. Kiekvienas universitetas ir kiekviena programa kelia skirtingus reikalavimus stojantiems kandidatams, nurodomus universitetų svetainėse nuo gegužės pabaigos. Pagrindinis reikalavimas, stojant į doktorantūros studijas visuose universitetuose, yra baigtos magistro studijos ir Lenkijoje pripažįstamas magistro diplomas. Lenkų kalbos žinios daugelyje šalies universitetų nėra būtinos, nes didžioji dalis programų dėstomos anglų kalba.

Lenkijos piliečiams ir tomis pačiomis sąlygomis studijuojantiems užsienio šalių piliečiams valstybinėse aukštosiose mokyklose mokslas yra nemokamas. Kitais atvejais doktorantūros studijos kainuoja €3,000 už mokslo metus. Privačiose aukštosiose mokyklose šis mokestis svyruoja nuo €2,000 iki €6,000 už mokslo metus. Lenkijos Vyriausybė teikia įvairias stipendijas norintiems studijuoti Lenkijoje. Šalis taip pat dalyvauja daugelyje europinių studentų mainų programų.

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMAS

Pagal Lenkijos Respublikos Švietimo įstatymą, tęstinį (suaugusiųjų) švietimą gali vykdyti suaugusiųjų mokyklos, tęstinio mokymo, praktinio mokymo ir kvalifikaciniai centrai. Suaugusiųjų švietimas Lenkijoje dažnai vadinamas tęstiniu ir apibrėžiamas kaip „Mokymas suaugusiųjų mokyklose, ugdant bendras žinias ir profesines kvalifikacijas bei gebėjimus arba atitinkamas mokymas nemokyklinėmis formomis, teikiamas asmenų, baigusių privalomąjį švietimo kursą“. Dažnai pagrindinis dėmesys mokant suaugusiųuosius teikiamas darbo rinkos poreikiams, t.y. siekiant įdarbinti bedarbius asmenis. Pastaraisiais metais siekiama suaugusiųjų mokymą paversti lengviau prieinamu dirbantiems asmenims, pvz., kuriant elektronines mokymo (si) sistemas. Bet vis dėlto dažniausiai suaugusiųjų mokymas yra profesinis, o juo siekiama suteikti dirbantiems asmenims kvalifikacijas, reikalingas sparčiai besivystančiai darbo rinkai.

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOS
CENTRAS

Aukštojo mokslo įstaigos ir tyrimų institutai gali rengti kursus turintiems magistro laipsnį asmenims, kurie būtų skirti aktualizuoti arba pagilinti jų profesinėms arba akademinėms žinioms. Baigus tokius kursus suteikiamas podiplominių studijų baigimo sertifikatas, o kursų trukmė priklauso nuo krypties ir institucijos.

LENKIJOS MOKYTOJŲ ASOCIACIJOS, JŲ VEIKLA

Asocijuotos mokytojų struktūros Lenkijoje veikia nuo 1989 m. Jų veiklą kontroliuoja trys pagrindiniai įstatymai. Norint įkurti asociaciją reikia 15 narių. Valdymo organas – asociacijos susirinkimas, kurio metu renkama Valdyba, vėliau priimamas Statutas. Asociacijos ieško įvairių fondų ir rėmėjų, dalyvauja projektuose, kuriuos skelbia savivaldybės arba valstybės institucijos. Taip pat gaunamas finansavimas iš Europos struktūrinių fondų, plėtojama partnerystė su Šveicarija ir Norvegija. Bankai ir įvairūs verslo koncernai taip pat gali remti pedagogų asociacijas, 1 % skiria gyventojai (2012 m. taip surinkta 500 mln. zlotų). Kiekviena savivaldybė turi priimti potvarkį, kaip dirbs su visuomeninėmis organizacijomis, kiek joms skirs lėšų, kokiose srityse bendradarbiaus.

Mokytojų asociacijos Lenkijoje veikia pagal mokomuosius dalykus, t.y., telkia konkretų dalyką ar dalykų grupę (pvz., gamtos mokslus) dėstančius pedagogus. Asociacijų veikla paprastai apima pagalbą ir konsultacijas nariams vykdant savo profesinę veiklą, kvalifikacijos tobulinimo renginius nariams, dalyvavimą formuojant švietimo politiką (ypač pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo klausimais). Asociacijos taip pat dalyvauja organizuojant arba pačios organizuoja įvairius mokomuosius renginius ir konkursus mokiniams, siekia pritraukti paramą jų stovykloms ir pan.

Priešmokyklinio ugdymo pedagogai gali tapti pirminio ugdymo pedagogų asociacijos nariais. Tai – nevyriausybinė organizacija, vienijanti iki- ir priešmokyklinės ugdymo pakopų pedagogus. Organizacija įkurta 2001 m., jos veikla apima 16 konferencijų apie ankstyvąjį ugdymą, įvairius kvalifikacijos tobulinimo projektus, edukacines kūrybines dirbtuves, metodinius leidinius ir mokomąsias knygeles vaikams, žurnalą „Klasės mokytojas“.

Pagrindinėje mokymo pakopoje mokytojų asociacijos jungia dirbančius dalykų mokytojus. Asociacijos rengia įvairius mokomuosius ir motyvuojamuosius renginius, konkursus mokiniams, kvalifikacijos tobulinimo renginius pedagogams, populiarina savo atstovaujamą mokomąjį dalyką,

bendradarbiauja su tėvais, kad suteiktų gabiems mokiniams geriausias sąlygas išnaudoti savo gabumus ir interesus.

Aukštesniosios vidurinio ugdymo pakopos mokytojų asociacijos veikia telkdamos pedagogus dalykininkus, padeda jiems efektyviai ir sėkmingai atlikti savo darbą, dalintis gerąja patirtimi ir naujovėmis tarpusavyje, informuoja narius apie švietimo sistemos ir konkretaus dalyko dėstymo metodikos naujoves. Asociacijos taip pat siekia įvairiais renginiais, konkursais ir stovyklomis motyvuoti mokinius mokytis dalykų arba tikslingai pritaikyti savo gabumus, skatina gabius mokinius.

Mokytojų dalykininkų asociacijos yra atviros tiek bendrojo lavinimo mokyklų, tiek ir profesinio mokymo įstaigų pedagogams. Savo veikla jos siekia padėti mokytojams kuo geriau organizuoti savo darbą, teikti kuo geresnę mokymą, tobulinti savo kvalifikaciją. Taip pat asociacijos rūpinasi ir mokinių motyvuotumu mokytis, dalyvauti mokykliniuose konkursuose ir kitose edukacinėse veiklose.

Mokytojų asociacijos dažnai įtraukia ir konkretaus mokomojo dalyko dėstytojus ar net studentus. Taip asociacijų nariai gauna progą dalintis patirtimi su dar platesniu ratu specialistų, o informacija apima ne vien pedagoginę didaktiką, bet ir mokslo pažangą, akademinis pasiekimus.

STAŽUOTĖS METU LANKYTOS INSTITUCIJOS

LENKIJOS ŠVIETIMO PLĖTOTĖS CENTRAS (2013 M. LAPKRIČIO 12 D.)

Lenkijos Švietimo plėtotes centras yra valstybinė institucija, atsakinga už mokytojų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą šalies mastu. Ji įkurta 2010 m. sausio 1 dieną sujungus Mokytojų kvalifikacijos centrą ir Metodinį pedagogų ir psichologų centrą prie Lenkijos Švietimo ministerijos.

Lenkijos Švietimo plėtotes centro pagrindinis tikslas yra kelti švietimo Lenkijoje kokybę, vertinti mokymo kokybę ir ją kelti pagal Lenkijos švietimo politiką bei naujausius švietimo sistemos pakeitimus. Centras veikia trimis kryptimis: rengia mokymus, užsiima leidyba ir skleidžia informaciją apie švietimo bei teisinės naujoves. Centras dalyvauja specialiųjų poreikių švietimo, pilietinio ugdymo, užsienio kalbų mokymo organizavime, rengia įvairius renginius šiomis temomis. Jis rengia įvairius projektus mokytojų kvalifikacijai tobulinti, seminarus ir mokomuosius renginius, recenzuoja mokomąją literatūrą. Organizuojamas konkursas „Globali mokykla“, esantis programos „Globali edukacija mokytojams“, rengiamos kartu su Lenkijos Užsienio reikalų ministerija.

TALIS tyrimo rezultatai parodė pagrindines tobulintinas Lenkijos švietimo kryptis: skirti daugiau dėmesio mokytojų motyvacijai ir norui dirbti, tobulinti kvalifikacijos tobulinimo sistemą. Nuo 2009 m. pasikeitė ir šalyje galiojanti pedagoginės priežiūros koncepcija. Šiuo tikslu šalyje

taikoma pagalba mokyklos vystymuisi. Mokyklos vertinimas vykdomas pagal 12 kriterijų. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistemoje taip pat vykdomi pokyčiai. Šiuo metu vykdomi du dideli projektai: mokytojų PKT dokumento rengimas ir praktinis jo įgyvendinimas, kuriamos pedagoginės pagalbos tarnybos, psichologinės–pedagoginės bibliotekos. Siekiama mokyti visus konkrečioje mokykloje dirbančius mokytojus.

MOZOVIECKO MOKYTOJŲ NAMAI (2013 M. LAPKRIČIO 12 D.)

Mozoviecko mokytojų namai Varšuvoje rengia ir vykdo įvairias mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programas, pvz., kvalifikacijos kursus ugdymui šeimoje, kursus oligofrenopedagogams, ugdančiams silpnapročius vaikus, švietimo terapijos specialistams, pedagoginius ir metodinius kursus ispanų, anglų kalbų mokytojams, švietimo organizavimo ir vykdymo specialistams. Be to, mokytojų namai kuruoja tokius kursus rengiančias institucijas. Taip pat organizuojami ir įgyvendinami įvairūs edukaciniai projektai, rengiamos metodinės konsultacijos pedagogams, seminarai ir konferencijos švietimo klausimais. Mokytojų namai taip pat remia mokyklas metodinėmis priemonėmis.

Mozoviecko mokytojų namų rengiamos metodinės rekomendacijos yra orientuojamos į inkliuzinį ugdymą, t. y., neįgalių vaikų ugdymą bendrojo lavinimo mokyklose. Įvairūs PKT kursai skirti mokyti mokytojus įvairių kompetencijų, reikalingų integruojant specialiųjų poreikių turinčius

vaikus įprastose klasėse. Taip pat skiriamas dėmesys mokytojų gebėjimui valdyti smurtą, ugdyti vaikų toleranciją ir pan. Čia dirba 112 konsultantų.

ASOCIACIJA SZANSA (2013 M. LAPKRIČIO 13 D.)

Asociacija veikia jau 20 metų. Asociacija savo veiklą praėjo nuo darbo su problemineis vaikais, vėliau ėmė bendradarbiauti su mokytojais, įvairiomis jų asociacijomis. Šiuo metu asociacijos veikla orientuota į pagalbą mokytojams, siekiama išnaudoti mokytojų potencialą, siekiama į ikimokyklinį ugdymą įtraukti vaikų tėvus, stiprinti mokyklų bendruomenes. Mokytojai telkiami konkretaus projekto vykdymui, o dalyvaudami tokiose veiklose, mokyklos bendruomenės nariai įgyvendina ir savo mokyklai aktualius pokyčius (būtent šiuo keliu priešmokyklinio ugdymo grupėse radosi poilsio zonos).

Labai daug dėmesio skiriama ikimokyklinio lygmens mokymo įstaigoms ir jų vadovams. Be to, rūpinamasi padėti atsakyti į kylančius klausimus ir dėl nuo 2014 m. m. įsigaliojančios tvarkos šešiamėčius leisti į parengiamąją klasę. Asociacija šiuo tikslu rengia įvairius projektus, aprūpina mokytojus metodinėmis priemonėmis. Naujausi sėkmingi asociacijos projektai: tautinėms mažumoms šalies pradinėse mokyklose naudojantis Švedijos parama, projektas „Trimečiai mūsų darželyje neverkia“, „Priešmokyklinis ugdymas atviras pokyčiams“, „Ikimokyklinių įstaigų šansas“, projektas mišrių šeimų vaikams.

Vėliau inovacijas sumanyta perkelti į mokyklas, kad vaikai sklandžiai pereitų iš darželių į mokyklas. Mokyklos mokytojai lanko darželių veiklas, stebi vaikų darbą. Pedagogai skatinami kalbėti ne konkrečia tema (pvz., apie gyvūnus apskritai), o apie vaikų patirtį šia tema (t.y., kokius gyvūnus vaikai turi namie, pas senelius ir pan.).

VARŠUVOS ŠVIETIMO IR SOCIALINIŲ INOVACIJŲ MOKYMO CENTRAS (2013 M. LAPKRIČIO 14 D.)

Varšuvos švietimo ir socialinių inovacijų mokymo centras veikia kaip vietos mokytojų mokymo, švietimo ir žinių centras, dirbantis pagal Varšuvos miesto šūkį „Varšuva – švietimo miestas“.

Jis teikia nemokamus PKT renginius ir kursus Varšuvos apskrityje dirbantiems mokytojams ir socialiniams darbuotojams. Atsižvelgiant į individualius mokyklų ir mokytojų poreikius organizuojami PKT renginiai mokyklų bendruomenėms. Čia dirba 7 etatiniai darbuotojai ir 89 metodininkai. Kvalifikacijos tobulinimo mokymai vyksta ištisus metus. PKT planą mokytojams sudaro mokyklų direktoriai kartu su pedagogų taryba. Centras bendradarbiauja su JAV rengdamas anglų kalbos kursus pedagogams, teikia pagalbą auklėtojams ir dirbantiems su gabiais ir specialiųjų poreikių turinčiais mokiniais pedagogams. Taip pat centras teikia informaciją teisiniais švietimo sistemos klausimais, vykdo įvairius edukacinius projektus.

Varšuvos švietimo ir socialinių inovacijų mokymo centras įkurtas 2008 m. liepos 10 d. Varšuvos Švietimo departamento iniciatyva pagal miesto Tarybos rezoliuciją. Centras veikia skatindamas Varšuvos švietimo aplinkos vystymą,

keldamas mokyklų ir švietimo įstaigų mieste paslaugų kokybę tokiais būdais:

- Vykdant Varšuvos miesto švietimo politikos užduotis;
- Organizuojant ir vykdant metodines konsultacijas ir pedagoginę priežiūrą;
- Padedant mokytojams ir mokyklų bei švietimo institucijų vadovams tobulinti savo kvalifikaciją ir atliekant įvairias funkcijas švietimo sistemoje;
- Vykdant švietimo sistemos sprendimus dėl auklėjimo ir ugdymo (t. y. edukacinius projektus, mokymo kursus, konferencijas, seminarus ir pan.);
- Populiarinant švietimo ir socialines inovacijas mokyklose;
- Organizuojant mokymus ir apsikeitimą patirtimi.

Kitas projektas, „Parama mokytojams ir mokykloms“, remiasi mokyklų plėtros strategija ir yra skirtas teikti kompleksinę paramą mokykloms ir gerinti mokytojų rengimą. Atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas projektas skirtas modernios švietimo sistemos vystymui. Svarbiausi punktai yra siekti, kad mokyklos pačios spręstų problemas vos joms iškilus, todėl siekiama išryškinti specifinę kiekvienos mokyklos situaciją. Programa yra naudinga mokiniams, mokykloms ir mokytojams, nes ja gerinama mokymo kokybė.

Projekto veiklos apima:

- Rekomendacijas dėl *naujos sistemos mokytojams* (organizacinius ir turinio sprendimus, kad mokytojų, švietimo įstaigų, bibliotekų ir pedagoginių–psichologinių pagalbos tarnybų potencialas būtų išnaudojamas maksimaliai);
- Darbuotojų parengimą: organizuojami informaciniai renginiai mokyklų ir vaikų darželių administracijai, pedagogų rengimo įstaigų darbuotojams ir valdžios atstovams;
- Mokomosios medžiagos ir priemonių kūrimą. Centras pagal šį projektą rengia mokymus ir optimizacijos planus, apsikeitimą patirtimi ir pan.;
- Elektroninės informacijos valdymo sistemos administravimą;

- Kokybės užtikrinimo sistemos vystymą, įskaitant pedagogus rengiančių ir akredituojančių institucijų priežiūrą.

***RUY BARBOSY LICĖJUS (2013 M. LAPKRIČIO
14 D.)***

Ruy Barbosy vardo licėjus – geriausiai vertinama Varšuvos vidurinė mokykla. Ji yra pritaikyta mokytis neįgaliesiems, aktyviai dalyvauja edukacinėse priklausomybių prevencijos programose ir mokinių saugos mokykloje programoje (rengiamoje bendradarbiaujant su policija). Mokiniai prižiūrimi mokyklos konsultantų, kurie dirba su pedagogikos ir psichologijos specialistais. Specialiųjų poreikių mokinių integracija vykdoma įvairiomis kūrybinėmis dirbtuvėmis, ugdant jų psichinius, edukacinius, psichologinius įgūdžius.

Mokyklą puošiančiuose stenduose eksponuojami darbai ugdo pagarbą tradicijoms, mokyklai, mokytojams. Mokyklos direktorius yra Lenkijos vidurinių mokyklų asociacijos prezidentas.

Mokykla turi šiuolaikiškai įrengtas mokomąsias patalpas, 2 kompiuterines laboratorijas, kiekvienoje klasėje įrengtas televizorius su videoaparaturą, mokiniai turi savo spinteles. Licėjus rengia chemijos, biologijos, fizikos kūrybines dirbtuves, turi kalbų laboratorijas ir sporto salę.

Mokykla bendradarbiauja su Brazilijos ambasada, nuolat rengia mokomąsias keliones užsienyje, kalbos mokyklas Vokietijoje ir Italijoje. Taip pat organizuojamos mokyklos olimpinės žaidynės ir kitos sporto rungtynės.

LENKIJOS ANGLŲ KALBOS MOKYTOJŲ ASOCIACIJA (2013 M. LAPKRIČIO 14 D.)

Tarptautinė anglų kalbos mokytojų asociacijos Lenkijoje (lenk. *Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Angielskiego w Polsce IATEFL*, toliau – AUKMAL) yra Tarptautinės anglų kaip užsienio kalbos asociacijos narė. Lenkijos asociacija bendradarbiauja su mokytojų asociacijomis Lenkijoje ir kitose šalyse, taip pat ji yra *Anglų kalbos mokymosi tinklo Europoje* (angl. *Network English Language Learning in Europe*) ir *Amerikos Tarptautinio nacionalinės anglų kalbos mokytojų Tarybos konsorciumo* (angl. *International Consortium of the National Council of Teachers of English*) narė. AUKMAL siekia bendrauti ne tik su panašiomis mokytojų asociacijomis, bet ir pritraukti potencialių rėmėjų dėmesį ir paramą savo organizuojamiems renginiams Lenkijoje ir užsienyje.

Asociacija Lenkijoje vienija Lenkijoje dirbančius ir buvusius anglų kalbos pedagogus ir mokytojų rengimo kolegijų bei anglų kalbos fakultetų studentus.

PAGRINDINĖ MOKYKLA NR. 353 (2013 M. LAPKRIČIO 14 D.)

Ši pagrindinė mokykla nuo 2012/13 mokslo metų dalyvauja Pilietinio ugdymo centro ir laikraščio *Gazeta Wyborcza* programoje *Mokykla su klase 2.0*. Programa kelia idėją, kad IKT taikymas mokykloje suteikia geresnio ugdymo galimybę, nes aktyvina mokinius ir skatina juos ieškoti ir tyrinėti savarankiškai, lavina jų kūrybiškumą. IKT leidžia mokiniams keistis informacija ir bendradarbiauti, o mokytojams – panaudoti mokinių kompetencijas. Šiuolaikiniame pasaulyje svarbu galėti pasiekti informaciją ir išspręsti užduotį vienu spragtelėjimu. Programa vysto IKT mokymą. Tam yra įrengtos specialios klases, mokyklos pedagogai dirba stengdamiesi plėsti mokinių žinių horizontus. Mokykloje siekiama užtikrinti kompetencijų ir vertybių darną. Vis daugiau mokomųjų dalykų taiko IKT pamokų metu, mokiniai kuria savo tinklaraščius. Visa programa veikia pagal šūkį „Yra du dalykai, kuriuos galime suteikti vaikams. „Pirmas – tai šaknys, o antras – sparnai“. Pirmas etapas yra teminiai konkursai įvairiems mokomiesiems dalykams, o antras etapas – geriausių konkurso darbų pristatymas.

Be to, mokykloje taikoma ir kita švietimo naujovė, kuri suteikia prioritetus mokymams pačioje mokykloje, įgyvendinant subsidarumo principą. Direktorius skiria mokytoją lyderį, o jis kartu su mokytojų grupe nusprendžia, kokių PKT reikia mokyklai pagal mokslo metų vystymo planus.

LENKIJOS GAMTOS MOKSLŲ MOKYTOJŲ ASOCIACIJA (2013 M. LAPKRIČIO 14 D.)

Gamtos mokslų mokytojų asociacija (toliau – LGMMA) įkurta 1993 m. Ji yra ne pelno siekianti organizacija, jungianti fizikos, astronomijos, chemijos, biologijos, gamtos mokslų ir geografijos mokytojus iš visos Lenkijos.

Pagrindiniai LGMMA tikslai:

- Organizuoti įvairias veiklas, skatinančias gamtos mokslų ir ekologinį švietimą visų lygmenų mokymo įstaigose;
- Skatinti gamtos mokslų pedagogų kvalifikacijos tobulinimą ir gerinti jų profesinę veiklą;
- Didinti supratimą apie gamtos mokslų svarbą visuomenėje;
- Įtraukti gamtos mokslų mokytojus į mokomosios medžiagos kūrimą ir mainus ja;
- Pagalba organizuojant konferencijas, kūrybines dirbtuves, specialias mokyklas ir simpoziumus, taip pat jų organizavimas;
- Profesionalus esamos mokomosios medžiagos vertinimas, skatinant įvairių švietimo institucijų ir verslo įmonių vystymąsi;
- Bendradarbiavimas su kitomis pasaulio gamtos mokslų mokytojų asociacijomis, dalyvavimas tarptautiniuose projektuose pedagogams ir jų mokiniams.

Asociacijos veikla apima šias sritis:

- Lenkijos projektai apie gamtos mokslų mokymą ir tarpdalykinį švietimą;
- Ekologijos ir gamtos mokslų istorijos elementų įtraukimas į gamtos mokslus;
- Kvalifikacijos kėlimo renginių organizavimas pedagogams;

- Pedagogų pasiekimų pristatymas Lenkijos ir tarptautinėse konferencijose, seminaruose, kūrybinėse dirbtuvėse ir pan.;
- Kasmetiniai susitikimai skirtingose Lenkijos vietose;
- Dalyvavimas tarptautiniuose projektuose, analogiškų užsienio asociacijų renginiuose;
- Inovatyvių metodų, kaip mokyti gamtos mokslus visų lygių švietimo įstaigose, kūrimas;
- Mokyklinių konkursų Lenkijoje planavimas ir organizavimas;
- Įvairūs leidiniai (LGMMA informacinis biuletenis, šiuo metu jau yra 40), įvairios knygos gamtos mokslų temomis;
- Aktyvus dalyvavimas vietiniuose švietimo renginiuose vaikams ir jaunimui;
- Asociacijos interneto svetainės administravimas, aktualios informacijos mokytojų profesinei praktikai publikavimas.

AUGUSTAVO ŠVIETIMO CENTRAS (2013 M. LAPKRIČIO 15 D.)

Augustavo miesto švietimo centras yra kompleksas, susidedantis iš mokyklos ir švietimo įstaigų, organizuojantis įvairius mokymus pedagogams ir mokiniams, dalyvaujantis šalies ir tarptautiniuose projektuose. Be to, centras turi modernų techninių ir profesinių mokyklų kompleksą Augustave. Mokykloje šiuo metu mokosi per 1000 mokinių, dirba apie 80 pedagogų ir

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

10 administracijos darbuotojų. Centras teikia galimybę mažai motyvuotiems mokiniams ir suaugusiems mokytis ir įgyti specialybę.

Švietimo centras turi specializuotas laboratorijas ir mokomąsias auditorijas skirtingiems dalykams, didelę knygų biblioteką su multimedija ir kompiuterių auditorija, dvi sporto sales ir fitneso centrą, susirinkimų salę, kompiuterių laboratorijas, klases maistui gaminti, kabinetus automobilių diagnostikai ir panašioms kūrybinėms dirbtuvėms, skirtoms pasirengti profesiniams egzaminams, kalbų laboratorijas su visa reikalinga įranga kalbų mokymuisi ir mokyklos parduotuvę. Šiems mokslo metams siūlomi mokomieji profesiniai dalykai apima agroverslą, viešbučių administravimą, prekybą, kraštovaizdžio architektūrą, mechaniką ir pan., taip pat galima mokytis pagal socialinį profilį arba rinktis trejų metų trukmės profesinio ugdymo programas. Šios programos siūlo įgyti elektriko, transporto elektronikos specialisto, virėjo arba konstruktoriaus specialybes.